

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ e-ΕΦΚΑ (τ. ΙΚΑ-ΕΤΑΜ) ΤΑΠΙΛΤ-ΑΤ & τ. ΕΤΕΑΕΠ-ΤΕΚΑ

Συνταξιοδοτικά Δικαιώματα
στον Ιδιωτικό Τομέα

ΕΚΔΟΣΗ: ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2026

KARVELLIS & PARTNERS
LAW FIRM

Πρόλογος

Συναδέλφισσες, Συνάδελφοι.

Σκοπός του παρόντος συνοπτικού ασφαλιστικού οδηγού είναι η ενημέρωση για τους όρους συνταξιοδότησης των εργαζομένων, μετά τις μνημονιακές επιταγές αλλά και τις πρόσφατες αλλαγές νόμων. Ο οδηγός αυτός δεν είναι εξαντλητικός και έχει καθαρά έναν γενικό ενημερωτικό χαρακτήρα για τις προϋποθέσεις συνταξιοδότησης. Λόγω της πολυπλοκότητας της Νομοθεσίας και επειδή κάθε περίπτωση έχει τις ιδιαιτερότητές της, σκόπιμο είναι, οι ενδιαφερόμενοι να απευθύνονται σε Δικηγόρο της επιλογής τους ή στις αρμόδιες Υπηρεσίες του e-ΕΦΚΑ, για την παροχή συμβουλών και την εξέταση της κάθε υπόθεσής τους ξεχωριστά.

Για το Διοικητικό Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

Η Γεν. Γραμματέας

Θ. Χαραλαμπίδης

Μ. Φεστερίδου

Συνταξιοδοτικά Δικαιώματα στον Ιδιωτικό Τομέα¹

ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΑΠΟΝΟΜΗΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ ΓΙΑ ΥΠΑΓΟΜΕΝΟΥΣ ΣΤΟ Τ. ΙΚΑ-ΕΤΑΜ - ΕΞΑΙΡΕΣΕΙΣ²

Ι. Για την απονομή σύνταξης λόγω γήρατος πρέπει να συντρέχουν σωρευτικά δύο (2) προϋποθέσεις:

- α) Η συμπλήρωση ενός ορίου ηλικίας,
- β) Συμπλήρωση ενός ελάχιστου αριθμού ημερών εργασίας στην ασφάλιση.

Ασφαλώς απαιτείται και η υποβολή αίτησης στον e-ΕΦΚΑ (πλέον ηλεκτρονικά).

ΙΙ. Από το έτος 2010 με τους Ν. 3863/2010, 3865/2010, 3996/2011, 4093/2012 κ.λπ. **επήλθαν σταδιακά μεγάλες αλλαγές στα όρια ηλικίας και τον ελάχιστο απαιτούμενο αριθμό ημερών εργασίας**, για τη θεμελίωση δικαιώματος συνταξιοδότησης. Οι Νόμοι αυτοί περιείχαν μεταβατικές διατάξεις που προστάτευαν θεμελιωμένα και «κατοχυρωμένα» δικαιώματα με τους όρους και τις προϋποθέσεις που έθεταν.

Οι αλλαγές αυτές επισπεύσθηκαν με το Ν. 4336/2015, **με σταδιακή αύξηση των ορίων ηλικίας έως 01-01-2022**, σύμφωνα με τους πίνακες της υποπαραγράφου Ε.3. του νόμου

¹ Το παρόν έχει ενημερωτικό καθαρά χαρακτήρα και έχει συνταχθεί αποκλειστικά για σκοπούς γενικής πληροφόρησης. Σκοπός των συνταξάντων δεν είναι η παροχή νομικών συμβουλών και καμία από τις απόψεις που εμπεριέχονται δεν μπορεί να συνιστά επαγγελματική συμβουλή. Λόγω της πολυπλοκότητας των διατάξεων και της πολυνομίας οι ενδιαφερόμενοι θα πρέπει να απευθύνονται σε νομικό παραστάτη ή στις αρμόδιες υπηρεσίες του e-ΕΦΚΑ για την εξέταση της κάθε περίπτωσης, στομικά.

² Βασικές θεσμικές και άλλες διατάξεις : Ν. 3863/2010, Ν. 3996/2011, Ν. 4093/2012, Ν. 4336/2015, Ν. 4387/2016, Ν. 4670/2020 4826/2021, 4997/2022, κ.α..

αυτού, για όσους **ασφαλισμένους δεν είχαν θεμελιώσει** δικαίωμα πλήρους ή μειωμένης σύνταξης έως 18-8-2015 (ημερομηνία δημοσίευσης του Νόμου αυτού). Παράλληλα με το Νόμο αυτό όσοι θεμελιώσαν δικαίωμα συνταξιοδότησης λόγω συμπλήρωσης του απαιτούμενου χρόνου ασφάλισης και του ορίου ηλικίας έως 18-8-2015, δεν θίγονταν από τις αλλαγές. Τα όρια ηλικίας των ασφαλισμένων που μέχρι τη δημοσίευση του Νόμου αυτού δεν είχαν θεμελιώσει δικαίωμα πλήρους ή μειωμένης σύνταξης, **αυξήθηκαν σταδιακά έως την 1-1-2022 σύμφωνα με τους πίνακες που έχουν προσαρτηθεί στον ανωτέρω Νόμο**. Ως θεμελιωμένα συνταξιοδοτικά δικαιώματα θεωρούνται κατά το Νόμο, εκείνα που μέχρι 18-8-2015, έχει συμπληρωθεί ο απαιτούμενος για συνταξιοδότηση χρόνος ασφάλισης και το όριο ηλικίας, όπου αυτό προβλέπεται, και μπορούν να ασκηθούν οποτεδήποτε.

Σύμφωνα με το Ν. 4336/2015, όσοι με βάση το παλαιό-προγενέστερο του Νόμου αυτού νομοθετικό πλαίσιο, θεμελιώναν δικαίωμα συνταξιοδότησης από 19.8.2015-31.12.2021 **θα συνταξιοδοτούντο πλέον με τη συμπλήρωση του νέου μεταβατικού ορίου ηλικίας**, όπως αυτό διαμορφωνόταν κατά το ημερολογιακό έτος εντός του οποίου συμπληρωνόταν το κατά περίπτωση παλαιό όριο ηλικίας συνταξιοδότησης, βάσει του άνω προγενέστερου πλαισίου, σύμφωνα με τους ενσωματωμένους στο Νόμο αυτό πίνακες.

Επομένως, ουσιαστικά οι Πίνακες 1 και 2 του Ν. 4336/2015 **κατοχυρώνουν την ηλικία συνταξιοδότησης των ασφαλισμένων, η οποία καθορίζεται πλέον με βάση το ημερολογιακό έτος κατά το οποίο συμπληρώνουν την ηλικία που είχε καθοριστεί με βάση το προγενέστερο του ν. 4336/2015 νομοθετικό πλαίσιο και υπό την προϋπόθεση ότι την συμπληρώνουν (το προγενέστερο ηλικιακό όριο) έως 31-12-2021. Συνεπώς, εάν αυτή η κατά περίπτωση κατοχυρωμένη ηλικία συνταξιοδότησης, που αποτυπώνεται στους Πίνακες 1 και 2, συμπληρωθεί από την 1.1.2022 και μετά, η θεμελίωση του δικαιώματος συνταξιοδότησης γίνεται με τη συμπλήρωση αυτής της κατοχυρωμένης ηλικίας**. Εάν κατά την ημερομηνία αυτή δεν πληρούνται και οι ασφαλιστικές προϋποθέσεις, το δικαίωμα συνταξιοδότησης θεμελιώνεται με τη συμπλήρωση των προϋποθέσεων αυτών μεταγενέστερα ³.

Παραδείγματα :

1^ο. Στο τ. ΙΚΑ παλαιά **ασφαλισμένη μητέρα με ανήλικο τέκνο** που συμπλήρωνε κατά το έτος 2010, 5500 ΗΑ (κατά τη συμπλήρωση 5.500 ΗΑ θα πρέπει να συντρέχει και η ανηλικότητα του τέκνου της), μπορούσε να συνταξιοδοτηθεί στα 55 με πλήρη σύνταξη και στα 50 με μειωμένη σύνταξη. Εάν είχε συμπληρώσει τα 55 έτη για πλήρη σύνταξη και τα 50 έτη για μειωμένη έως 18-8-2015, τότε το δικαίωμά της ήταν θεμελιωμένο και μπορούσε να συνταξιοδοτηθεί οποτεδήποτε. Εάν συμπλήρωνε τις ανωτέρω ηλικίες (55 και 50) μετά την 19-8-2015 και έως 31-12-2021 υπαγόταν στα νέα όρια ηλικίας που αναφέρονται στον πίνακα ΙΙ του Ν. 4336/2015, ανάλογα με το ημερολογιακό έτος συμπλήρωσης των ανωτέρω ηλικιών (55-50). Έστω λοιπόν ότι συμπλήρωνε τα 55 κατά το έτος 2017, σύμφωνα με τον πίνακα ΙΙ του ανωτέρω Νόμου κατοχύρωνε δικαίωμα λήψης πλήρους σύνταξης σε ηλικία 59 ετών & 6 μηνών. Έστω ότι συμπλήρωνε τα 50 έτη το 2017, σύμφωνα με τον πίνακα ΙΙ του ανωτέρω

³ ίδετε και με αριθμό 52/15-12-2015 εγκύκλιο του τ. ΙΚΑ.

Νόμου, κατοχύρωνε δικαίωμα λήψης μειωμένης σύνταξης σε ηλικία 58 ετών & 5 μηνών. Εάν η ασφαλισμένη συμπληρώνει τα ανωτέρω όρια ηλικίας (55 και 50 αντίστοιχα) μετά την 1-1-2022, δεν υπάγεται στις μεταβατικές διατάξεις του ανωτέρω πίνακα και εντάσσεται στα νέα όρια ηλικίας, όπως σημειώνονται κατωτέρω.

2°. Στο τ. ΙΚΑ παλαιά **ασφαλισμένη μητέρα με ανήλικο τέκνο** που συμπλήρωνε κατά το έτος 2011, 5500 ΗΑ (κατά τη συμπλήρωση 5.500 ΗΑ θα πρέπει να συντρέχει και η ανηλικότητα του τέκνου της), μπορούσε να συνταξιοδοτηθεί στα 57 με πλήρη σύνταξη και στα 52 με μειωμένη σύνταξη. Εάν είχε συμπληρώσει τα 57 έτη για πλήρη σύνταξη και τα 52 έτη για μειωμένη έως 18-8-2015, τότε το δικαίωμά της ήταν θεμελιωμένο και μπορούσε να συνταξιοδοτηθεί οποτεδήποτε. Εάν συμπλήρωνε τις ανωτέρω ηλικίες (57 και 52) μετά την 19-8-2015 και έως 31-12-2021 υπαγόταν στα νέα όρια ηλικίας που αναφέρονται στον πίνακα ΙΙ του Ν. 4336/2015, ανάλογα με το ημερολογιακό έτος συμπλήρωσης των ανωτέρω ηλικιών (57-52). Έστω λοιπόν ότι συμπλήρωνε τα 57 κατά το έτος 2017, σύμφωνα με τον πίνακα ΙΙ του ανωτέρω Νόμου κατοχύρωνε δικαίωμα λήψης πλήρους σύνταξης σε ηλικία 60 ετών & 9 μηνών. Έστω ότι συμπλήρωνε τα 52 έτη το 2017, σύμφωνα με τον πίνακα ΙΙ του ανωτέρω Νόμου, κατοχύρωνε δικαίωμα λήψης μειωμένης σύνταξης σε ηλικία 58 ετών & 5 μηνών. Εάν η ασφαλισμένη συμπληρώνει τα ανωτέρω όρια ηλικίας (57 και 52 αντίστοιχα) μετά την 1-1-2022, δεν υπάγεται στις μεταβατικές διατάξεις του ανωτέρω πίνακα και εντάσσεται στα νέα όρια ηλικίας, όπως σημειώνονται κατωτέρω.

3°. Στο τ. ΙΚΑ παλαιά **ασφαλισμένη μητέρα με ανήλικο τέκνο** που συμπλήρωνε κατά το έτος 2012, 5500 ΗΑ (κατά τη συμπλήρωση 5.500 ΗΑ θα πρέπει να συντρέχει και η ανηλικότητα του τέκνου της), μπορούσε να συνταξιοδοτηθεί στα 60 με πλήρη σύνταξη και στα 55 με μειωμένη σύνταξη. Εάν είχε συμπληρώσει τα 60 έτη για πλήρη σύνταξη και τα 55 έτη για μειωμένη έως 18-8-2015, τότε το δικαίωμά της ήταν θεμελιωμένο και μπορούσε να συνταξιοδοτηθεί οποτεδήποτε. Εάν συμπλήρωνε τις ανωτέρω ηλικίες (60 και 55) μετά την 19-8-2015 και έως 31-12-2021 υπαγόταν στα νέα όρια ηλικίας που αναφέρονται στον πίνακα ΙΙ του Ν. 4336/2015, ανάλογα με το ημερολογιακό έτος συμπλήρωσης των ανωτέρω ηλικιών (60-55). Έστω λοιπόν ότι συμπλήρωνε τα 60 κατά το έτος 2018, σύμφωνα με τον πίνακα ΙΙ του ανωτέρω Νόμου κατοχύρωνε δικαίωμα λήψης πλήρους σύνταξης σε ηλικία 63 ετών & 6 μηνών. Έστω ότι συμπλήρωνε τα 55 έτη το 2018, σύμφωνα με τον πίνακα ΙΙ του ανωτέρω Νόμου, κατοχύρωνε δικαίωμα λήψης μειωμένης σύνταξης σε ηλικία 61 ετών. Εάν η ασφαλισμένη συμπληρώνει τα ανωτέρω όρια ηλικίας (60 και 55 αντίστοιχα) μετά την 1-1-2022, δεν υπάγεται στις μεταβατικές διατάξεις του ανωτέρω πίνακα και εντάσσεται στα νέα όρια ηλικίας, όπως σημειώνονται κατωτέρω.

Σημειώνεται ότι στα παραπάνω τρία (3) παραδείγματα μητέρων με ανήλικα τέκνα (τα ίδια ισχύουν και για χήρους πατέρες με ανήλικα τέκνα), για τη λήψη μειωμένης σύνταξης **δεν απαιτείται η πραγματοποίηση 100 ΗΑ ανά έτος** κατά την τελευταία πενταετία προ της αιτήσεως, ενώ δεν επιτρέπεται αναγνώριση πλασματικού χρόνου τέκνων.

4^ο. Στο τ. ΙΚΑ παλαιός ασφαλισμένος που συμπλήρωνε κατά το έτος 2010, 10500 ΗΑ, μπορούσε να συνταξιοδοτηθεί στα 58 με πλήρη σύνταξη. Εάν είχε συμπληρώσει τα 58 έτη έως 18-8-2015, τότε το δικαίωμά του ήταν θεμελιωμένο και μπορούσε να συνταξιοδοτηθεί οποτεδήποτε. Εάν συμπλήρωνε τα 58 μετά την 19-8-2015 και έως 31-12-2021 υπαγόταν στα νέα όρια ηλικίας που αναφέρονται στον πίνακα Ι του Ν. 4336/2015, ανάλογα με το ημερολογιακό έτος συμπλήρωσης της ανωτέρω ηλικίας. Έστω λοιπόν ότι συμπλήρωνε τα 58 κατά το έτος 2019, σύμφωνα με τον πίνακα Ι του ανωτέρω Νόμου κατοχύρωνε δικαίωμα λήψης πλήρους σύνταξης σε ηλικία 60 ετών & 6 μηνών, εάν τα συμπλήρωνε το έτος 2020 σε ηλικία 61 ετών. Εάν ο ασφαλισμένος συμπληρώνει το ανωτέρω όριο ηλικίας μετά την 1-1-2022, δεν υπάγεται στις μεταβατικές διατάξεις του ανωτέρω πίνακα και εντάσσεται στα νέα όρια ηλικίας, όπως σημειώνονται κατωτέρω.

Από τα ανωτέρω παραδείγματα, κατά το έτος 2026, πρακτική σημασία έχουν κυρίως τα όσα αναφέρονται και ισχύουν για παλαιές ασφαλισμένες μητέρες ανηλίκων τέκνων (5500 ΗΑ). Οι λοιπές μεταβατικές διατάξεις που κατοχύρωναν δικαιώματα σε παλαιούς ασφαλισμένους με προϋποθέσεις κατά τα έτη 2010-2012 π.χ. 10500, 10.000 ΗΑ κ.λπ., μικρή σημασία έχουν πλέον, καθ' ότι έχουν ωριμάσει (όσοι υπάγονταν σε αυτές τις διατάξεις έχουν ήδη συνταξιοδοτηθεί και η χρήση τους είναι περιορισμένη).

Τα όρια ηλικίας για τη θεμελίωση πλήρους ή μειωμένης σύνταξης, από 1-1-2022, έχουν καταστεί ενιαία για όλους τους ασφαλισμένους στον ιδιωτικό τομέα, με την επιφύλαξη των διατάξεων της παρ. 3 του άρθρου 11 του ν.3863/2010 ⁴. Τα όρια αυτά είναι τα ακόλουθα:

- **Για απονομή πλήρους σύνταξης το 62^ο έτος της ηλικίας με 40 έτη ή 12.000 ημέρες ασφάλισης και το 67ο έτος της ηλικίας με 15 έτη ή 4.500 ημέρες ασφάλισης.**
- **Για απονομή μειωμένης σύνταξης το 62ο έτος της ηλικίας με 15 έτη ή 4.500 ημέρες ασφάλισης.**

Εξαιρούνται από τα πιο πάνω γενικά όρια οι ακόλουθες περιπτώσεις ασφαλισμένων για τις οποίες ισχύουν χαμηλότερα όρια ηλικίας ή χαμηλότερος ελάχιστος αριθμός ημερών ασφάλισης, κατά περίπτωση ⁵:

- οι ασφαλισμένοι σε βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα,
- όσοι συνταξιοδοτούνται με βάση τις διατάξεις του ν. 612/1977 ⁶ ή άλλες διατάξεις που παραπέμπουν σε αυτές ⁷,
- μητέρες και χήροι πατέρες ανίκανων για κάθε βιοποριστική εργασία τέκνων.

⁴ Δυνάμει της παρ. 3 του άρθρου 11 Ν. 3863/2010 προβλέπεται: «3. Τα όρια ηλικίας συνταξιοδότησης των ασφαλισμένων των οργανισμών κοινωνικής ασφάλισης και του Δημοσίου, ανεξαρτήτως χρόνου υπαγωγής στην ασφάλιση, τα οποία προβλέπονται στο άρθρο 10 του παρόντος νόμου και σε καταστατικές ή γενικές διατάξεις νόμων, **ανακαθορίζονται κατά τη μεταβολή του προσδόκιμου ζωής του πληθυσμού της χώρας, με σημείο αναφοράς την ηλικία των 65 ετών. Η ισχύς της παραγράφου αυτής αρχίζει από 1.1.2021 και κατά την πρώτη εφαρμογή της, λαμβάνεται υπόψη η μεταβολή της δεκαετίας 2010 έως και 2020. Από 1.1.2024 τα ανωτέρω όρια ανακαθορίζονται ανα τριετία.** Η αναπροσαρμογή των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης, γίνεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, που εκδίδεται κατά το τελευταίο έτος κάθε περιόδου με βάση τους σχετικούς δείκτες που προσδιορίζονται από την Ελληνική Στατιστική Αρχή και την Eurostat και αφορούν στην επόμενη περίοδο.»

⁵ Λόγω της πληθώρας των εξαιρέσεων και της πολυπλοκότητας των διατάξεων δεν είναι δυνατή η εξαντλητική απαρίθμηση αυτών, σε ένα σύντομο σημείωμα.

⁶ Νόμος 612 της 13/14.6.1977: Περί συνταξιοδότησεως λόγω γήρατος των τυφλών των ασφαλισμένων εις ασφαλιστικούς οργανισμούς αρμοδιότητος του Υπουργείου Κοινωνικών Υπηρεσιών.- (Α' 164)

⁷ Τυφλοί-παραπληγικοί-τετραπληγικοί, ασφαλισμένοι με ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω, γονείς -αδελφοί αυτών, σύζυγοι αναπήρων με ποσοστό αναπηρίας 80% και άνω, κ.λπ. (άρθρο 40 παρ. 8 του Ν. 1902/1990, άρθρο 16 παρ. 3 του Ν. 2227/1994, άρθρο 2 παρ. 2 του Ν. 3075/2002, άρθρο 5 παρ. 1, 3 του Ν. 3232/2004, άρθρο 61 παρ. 4 του Ν. 3518/2006, άρθρο 37 παρ. 4 του Ν. 3996/2011).

III. Θα πρέπει τέλος να επισημάνουμε ότι όσοι ασφαλισμένοι εμπίπτουν στις μεταβατικές διατάξεις και τους πίνακες του Ν. 4336/2015, μέχρι να συμπληρώσουν το νέο όριο ηλικίας που προβλέπεται έχουν «κατοχυρωμένα» δικαιώματα και όχι «θεμελιωμένα», επομένως δεν μπορούμε να γνωρίζουμε πως θα αντιμετωπιστούν σε ενδεχόμενη αλλαγή του Νομοθετικού Πλαισίου. Ήδη συζητείται έντονα η αύξηση των ορίων ηλικίας, με βάση αναλογιστική μελέτη της Εθνικής Αναλογιστικής Αρχής.

III. Αναγνώριση πλασματικών χρόνων ασφάλισης.

1. Για όσους θεμελιώνουν δικαίωμα σύνταξης από το έτος 2011 και μετά ως χρόνος ασφάλισης στους φορείς κοινωνικής ασφάλισης λογίζεται, πλην του χρόνου πραγματικής ή προαιρετικής ασφάλισης:

- α) ο χρόνος στρατιωτικής υπηρεσίας,
- β) ο χρόνος γονικής άδειας ανατροφής παιδιών,
- γ) ο χρόνος επιδότησης λόγω ασθένειας και μέχρι 300 ημέρες, καθώς και ο χρόνος επιδότησης λόγω τακτικής ανεργίας και μέχρι 300 ημέρες,
- δ) ο χρόνος εκπαιδευτικής άδειας άνευ αποδοχών και μέχρι δύο έτη,
- ε) ο χρόνος σπουδών,
- στ) ο χρόνος για τον οποίο δεν έχει χωρήσει ασφάλιση σε φορείς κύριας ή επικουρικής ασφάλισης, μετά την υπαγωγή, για πρώτη φορά, στην ασφάλιση οποιουδήποτε φορέα κύριας ή επικουρικής ασφάλισης ή το Δημόσιο,
- ζ) ο προβλεπόμενος από την Ε.Γ.Σ.Σ.Ε. χρόνος απουσίας από την εργασία λόγω κύησης και λοχείας,
- η) ο χρόνος απεργίας,
- θ) ο πλασματικός χρόνος τέκνων,
- ι) ο χρόνος μαθητείας,
- ια) ο χρόνος προσωρινής κράτησης ή φυλάκισης που εκτίθηκε μέχρι την έναρξη ισχύος του ν. 2510/1997 (Α' 136) για το στρατιωτικό αδίκημα της ανυπακοής ή της ανυποταξίας του Στρατιωτικού Ποινικού Κώδικα, στο οποίο υπέπεσαν στρατεύσιμοι που αρνήθηκαν την εκπλήρωση της στρατιωτικής υπηρεσίας επικαλούμενοι τις θρησκευτικές ή ιδεολογικές τους πεποιθήσεις και
- ιβ) ο χρόνος κατά τον οποίο ο ασφαλισμένος έλαβε σύνταξη αναπηρίας ⁸.

Οι νέοι ασφαλισμένοι που επιθυμούν να συνταξιοδοτηθούν στην ηλικία των 62 ετών με 40 έτη ασφάλισης, μπορούν να αναγνωρίσουν τους ανωτέρω πλασματικούς χρόνους.

2. Προβλέπεται ανώτατο όριο αναγνωριζόμενου πλασματικού χρόνου :

- α) για όσους θεμελιώνουν δικαίωμα σύνταξης με προϋποθέσεις όπως διαμορφώνονται για το έτος 2011 μέχρι 4 έτη,
- β) για όσους θεμελιώνουν δικαίωμα σύνταξης με προϋποθέσεις όπως διαμορφώνονται για το έτος 2012 μέχρι 5 έτη,

⁸ Ο χρόνος κατά τον οποίο ο ασφαλισμένος έλαβε σύνταξη αναπηρίας συνυπολογίζεται για τη συμπλήρωση των ελάχιστων προϋποθέσεων που απαιτούνται για την συνταξιοδότηση λόγω γήρατος με πλήρη σύνταξη.

γ) για όσους θεμελιώνουν δικαίωμα σύνταξης με προϋποθέσεις όπως διαμορφώνονται για το έτος 2013 μέχρι 6 έτη και

δ) για όσους θεμελιώνουν δικαίωμα σύνταξης με προϋποθέσεις όπως διαμορφώνονται για το έτος 2014 και εφεξής μέχρι 7 έτη.

Οι παλαιοί ασφαλισμένοι που θεμελιώνουν δικαίωμα συνταξιοδότησης έως 31-12-2010 ή από 1-1-2011 και μετά, με προϋποθέσεις όμως ηλικίας οι οποίες δεν αυξήθηκαν με τις διατάξεις του άρθρου 10 του Ν. 3863/2010 μπορούν να αναγνωρίσουν :

- α) χρόνο στρατιωτικής θητείας,
- β) επιδοτούμενη ασθένεια έως 200 ημέρες,
- γ) επιδοτούμενη ανεργία έως 200 ημέρες,
- δ) γονική άδεια ανατροφής τέκνων,
- ε) εκπαιδευτική άδεια άνευ αποδοχών έως 2 έτη,
- στ) πλασματικό χρόνο τέκνων ⁹,
- ζ) χρόνο προσωρινής κράτησης ή φυλάκισης και
- θ) χρόνο σύνταξης αναπηρίας ¹⁰.

3. Όπου για την αναγνώριση των πλασματικών αυτών χρόνων ασφάλισης προβλέπεται καταβολή εισφοράς, η αναγνώριση γίνεται με την καταβολή από τον ασφαλισμένο για κάθε μήνα αναγνωριζόμενου πλασματικού χρόνου ασφάλισης της εισφοράς ασφαλισμένου και εργοδότη, στο ποσοστό που ισχύει κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης εξαγοράς. Η ως άνω εισφορά υπολογίζεται με βάση τις αποδοχές του ασφαλισμένου κατά τον τελευταίο μήνα πλήρους απασχόλησης πριν από την υποβολή της αίτησης εξαγοράς και εφόσον έχει διακοπεί η απασχόληση, επί των αποδοχών του τελευταίου μήνα απασχόλησης προσαυξανόμενων κατά τον τρόπο που προβλέπεται στην παράγραφο 4 του άρθρου 8 του Ν. 4387/2016.

Επισημαίνεται ότι η αναγνώριση πλασματικών χρόνων γίνεται για θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος (π.χ. 40 έτη σε ηλικία 62 ετών), σε περίπτωση δε που με την αναγνώριση αυτή δεν υπάρχει θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος οι εισφορές που έχουν καταβληθεί δεν επιστρέφονται.

⁹ Με τις προϋποθέσεις του άρθρου 141 Ν. 3655/2008.

¹⁰ Για συγκεκριμένες κατηγορίες παλαιών ασφαλισμένων που εμπίπτουν στις διατάξεις αυτές ενδεχομένως ισχύουν κατά περίπτωση περιορισμοί στην δυνατότητα αναγνώρισης πλασματικών π.χ. μπότερες με ανήλικο τέκνο δεν μπορούν να αναγνωρίσουν πλασματικό χρόνο τέκνων, μπορεί να αναγνωριστεί ως πλασματικός χρόνος σύνταξης αναπηρίας μόνο για τον ελάχιστο απαιτούμενο χρόνο ασφάλισης των 4500 ΗΑ κ.λπ..

Κεφάλαιο 2

ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΚΥΡΙΑΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ (ΠΛΗΡΟΥΣ-ΜΕΙΩΜΕΝΗΣ).

Η απονεμόμενη **Κύρια Σύνταξη** είναι το ποσό που καταβάλλεται μηνιαίως στους συνταξιούχους ως αναπλήρωση του εισοδήματος μετά την αποχώρησή τους από την ενεργό απασχόληση και αποτελείται από το **άθροισμα της Εθνικής και της Ανταποδοτικής Σύνταξης**:

Κύρια Σύνταξη = [Εθνική + Ανταποδοτική] ¹¹.

Ι. Εθνική Σύνταξη

Στις περιπτώσεις συνταξιοδότησης εξ ιδίου δικαιώματος, η **Εθνική Σύνταξη** καταβάλλεται στους **δικαιούχους εφόσον διαμένουν μόνιμα και νόμιμα στην Ελλάδα για τουλάχιστον δεκαπέντε (15) έτη**, μεταξύ του 15ου έτους ηλικίας και του έτους κατά το οποίο συμπληρώνουν το προβλεπόμενο όριο ηλικίας καταβολής της σύνταξης. **Το ποσό της μειώνεται για τους συνταξιούχους λόγω γήρατος κατά για κάθε χρόνο που υπολείπεται των σαράντα (40) ετών διαμονής στην Ελλάδα, μεταξύ του 15ου έτους της ηλικίας και του έτους κατά το οποίο συμπληρώνουν το προβλεπόμενο όριο ηλικίας καταβολής της σύνταξης.**

Η εθνική σύνταξη ορίζεται από 1-1-2026 ¹² σε **τετρακόσια σαράντα έξι ευρώ και ογδόντα έξι λεπτά (446,86€) μηνιαίως** και καταβάλλεται ακέραια **εφόσον έχουν συμπληρωθεί τουλάχιστον 20 έτη ασφάλισης**. Το ποσό της εθνικής σύνταξης βαίνει μειούμενο **κατά 2%** για κάθε έτος ασφάλισης που υπολείπεται των 20 ετών, εφόσον έχουν συμπληρωθεί τουλάχιστον 15 έτη ασφάλισης. Ειδικότερα οι μειώσεις αποτυπώνονται στον πίνακα που ακολουθεί:

¹¹ Απονέμεται και Επικουρική Σύνταξη, ανάλογα σε ποιο Επικουρικό Ταμείο είναι ασφαλισμένος ο δικαιούχος, ιδεε Κεφάλαιο 3.

¹² Υπ' αριθ. 31854/8-12-2025 απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας-Οικονομικών, Εργασίας-Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Συνοχής-Οικογένειας (ΦΕΚ Β 6519).

ΕΤΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ	20	19	18	17	16	15
ΠΟΣΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ (€)	446,86	437,92	428,99	420,05	411,11	402,17

Παράδειγμα:

Συνταξιούχος με 15 έτη ασφάλισης στα 67 και 25 έτη διαμονής στην Ελλάδα.

Ποσό εθνικής σύνταξης : μείωση $(402,17\text{€} \times 15/40 =)$ 150,81€.

Συνολικό ποσό δικαιούμενης Εθνικής σύνταξης $(402,17\text{€}-150,84\text{€})=$ **251,36€**

II. Μειωμένη Εθνική Σύνταξη

Το ποσό της εθνικής σύνταξης μειώνεται ¹³, αναλογικά, στις περιπτώσεις καταβολής μειωμένης σύνταξης εξ ιδίου δικαιώματος, σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις. Η κατά τα ανωτέρω μείωση της εθνικής σύνταξης, προκειμένου για τους ασφαλισμένους που λαμβάνουν μειωμένη σύνταξη εξ ιδίου δικαιώματος, **ανέρχεται σε $\frac{1}{200}$ ή 0,50% για κάθε μήνα που υπολείπεται (6% για κάθε έτος) για τη συμπλήρωση του ορίου ηλικίας πλήρους συνταξιοδότησης** ¹⁴. Ο υπολογισμός της μείωσης αυτής γίνεται από το μήνα υποβολής της αίτησης συνταξιοδότησης. **Η μείωση αυτή είναι οριστική και ισχύει στο διηνεκές**. Σε καμία περίπτωση το ποσοστό της μείωσης της εθνικής σύνταξης δεν υπερβαίνει το ποσοστό μείωσης που αντιστοιχεί σε πέντε έτη ηλικίας (60 μήνες).

Απαραίτητη προϋπόθεση προκειμένου ο ασφαλισμένος να δικαιούται μειωμένης σύνταξης, είναι η συμπλήρωση **100 ημερών ασφάλισης ανά έτος την τελευταία πενταετία**, πριν από το έτος υποβολής της αίτησης, **για τους παλαιούς ασφαλισμένους**. Αν στην πενταετία περιλαμβάνονται τα έτη 2020 και 2021 τότε η κρίσιμη πενταετία επεκτείνεται για ένα ή δύο έτη αντίστοιχα, προς τα πίσω (2019-2018). **Για τους νέους ασφαλισμένους** (από 1-1-1993 και μετά) απαραίτητη προϋπόθεση, είναι η συμπλήρωση **750 ημερών ασφάλισης την τελευταία πενταετία**, πριν από το έτος υποβολής της αίτησης.

Παράδειγμα:

Μισθωτός ασφαλισμένος στο τ. ΙΚΑ- ΕΤΑΜ με πλήρη απασχόληση και περισσότερα από 40 έτη μόνιμης διαμονής στην Ελλάδα, με 15 έτη ασφάλισης υποβάλει αίτημα μειωμένης συνταξιοδότησης λόγω γήρατος, σε ηλικία 62 ετών. **Η μειωμένη εθνική σύνταξη που θα λάβει θα ανέρχεται σε** $[402,17 \text{ ευρώ για 15 έτη ασφάλισης} - 30\% (6\% \times 5 \text{ έτη μεταξύ 67 και 62 έτη}) =]$ **281,52 ευρώ**.

¹³ Δεν υπάρχει αντίστοιχη μείωση του ποσού της ανταποδοτικής σύνταξης.

¹⁴ Άρθρο 7 παρ. 3 Ν. 4387/2016. Με το Ν. 4336/2015 έχουν θεσπιστεί επιπλέον προσωρινά (έως του ορίου ηλικίας πλήρους συνταξιοδότησης) ποσοστά μείωσης 10% σε περίπτωση συνταξιοδότησης με προϋποθέσεις μειωμένης σύνταξης, βάσει μεταβατικών διατάξεων. Δεν επιβάλλεται όμως.

III. Ανταποδοτική Σύνταξη

Ως συντάξιμες αποδοχές για τον υπολογισμό του ανταποδοτικού μέρους σύνταξης κύριας ασφάλισης λόγω γήρατος, για τους μισθωτούς στον ιδιωτικό τομέα, **λαμβάνεται υπόψη ο μέσος όρος μηνιαίων αποδοχών του ασφαλισμένου, καθ' όλη τη διάρκεια του ασφαλιστικού βίου του.** Στην πράξη ο υπολογισμός γίνεται σύμφωνα με το μέσο όρο των αποδοχών **από το 2002¹⁵ και έως την υποβολή της αίτησης συνταξιοδότησης**, εφόσον κατά την χρονική αυτή περίοδο προκύπτει ασφάλιση τουλάχιστον 10 ετών, για αιτήσεις συνταξιοδότησης, από 1-1-2021. Αν δεν προκύπτει αναζητείται χρόνος ασφάλισης και πριν την 1-1-2002. **Ο μέσος όρος υπολογίζεται ως το πηλίκο της διαίρεσης του συνόλου των μηνιαίων αποδοχών του ασφαλισμένου διά του συνολικού χρόνου ασφάλισής του.** Ως σύνολο μηνιαίων αποδοχών που έλαβε ο ασφαλισμένος νοείται το άθροισμα των μηνιαίων αποδοχών που υπόκεινται σε εισφορές, καθ' όλη τη διάρκεια του ασφαλιστικού βίου του. Να σημειωθεί ότι οι αποδοχές του ασφαλισμένου προσαυξάνονται/αναπροσαρμόζονται μέχρι και το έτος 2026 σύμφωνα με την μεταβολή του μέσου ετήσιου γενικού δείκτη τιμών καταναλωτή (ΔΤΚ) της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής. Η αναπροσαρμογή από το 2027 και εφεξής θα διενεργείται με βάση το δείκτη μεταβολής μισθών, που υπολογίζεται από την ΕΛΣΤΑΤ. Επισημαίνουμε ότι οι συντάξιμες αποδοχές αναπροσαρμόζονται έως και το προηγούμενο της συνταξιοδότησης έτος.

Τα ποσοστά αναπλήρωσης από 1-10-2019 αποτυπώνονται στον ακόλουθο πίνακα ¹⁶:

Κλίμακες Ετών Ασφάλισης	Σωρευτικό Ποσοστό Αναπλήρωσης	Κλίμακες Ετών Ασφάλισης	Σωρευτικό Ποσοστό Αναπλήρωσης
15	11,55%	28	23,95%
16	12,39%	29	25,16%
17	13,23%	30	26,37%
18	14,07%	31	28,35%
19	14,97%	32	30,33%
20	15,87%	33	32,31%
21	16,77%	34	34,81%
22	17,73%	35	37,31%
23	18,69%	36	39,81%
24	19,65%	37	42,36%
25	20,68%	38	44,91%
26	21,71%	39	47,46%
27	22,74%	40	50,01%

¹⁵ 28 παρ. 7 Ν. 4670/2020.

¹⁶ Με βάση της αλλαγές του Ν. 4670/2020.

Σημειώνεται ότι το ανώτατο όριο των ασφαλιστέων αποδοχών ανέρχεται σήμερα στο ποσό των 7.761,94€ μηνιαίως. Υπάρχουν περιορισμοί και στο ανώτατο όριο της καταβαλλόμενης σύνταξης (από 01.01.2026 το ανώτατο όριο στις καταβαλλόμενες Κύριες Συντάξεις ανέρχεται σε πέντε χιλιάδες τριακόσια εξήντα δύο ευρώ και τριάντα δύο λεπτά (5.362,32€)).

Παράδειγμα:

Μισθωτός ασφαλισμένος στο τ. ΙΚΑ- ΕΤΑΜ με πλήρη απασχόληση από 1-1-2002 έως 31-12-2025 και περισσότερα από 40 έτη μόνιμης διαμονής στην Ελλάδα μεταξύ του 15ου και της 31-12-2025 υποβάλει αίτημα συνταξιοδότησης λόγω γήρατος την 1-1-2026, σε ηλικία 63 ετών με 12.000 ημέρες ασφάλισης.

Έστω ότι οι συντάξιμες αποδοχές του ανέρχονται σε :

2.000€= σύνολο ασφαλιστέων αποδοχών από 1-1-2002 έως 31-12-2025 + αναπροσαρμογή κατ' έτος ΔΤΚ
288 μήνες ασφάλισης

Ανταποδοτική σύνταξη 2.000€ X 50,01% (ποσοστό αναπλήρωσης για 12.000 Η.Ε.)
= **1.000,20€.**

Ο ασφαλισμένος δικαιούται και **Εθνική Σύνταξη ποσού 446,86€**
Συνολικό ποσό Κύριας Σύνταξης : 446,86€ + 1.000,20€ = 1.447,06€¹⁸

Τέλος σημειώνεται ότι ο τρόπος υπολογισμού της Κύριας Σύνταξης σε περίπτωση παράλληλης απασχόλησης καθορίζεται από το άρθρο 36^A του Ν. 4387/2016 όπως προστέθηκε με το άρθρο 32 του Ν. 4670/2020.

¹⁸ Ο υπολογισμός αυτός αφορά μόνο την Κύρια Σύνταξη και όχι την επικουρική. Αφορά μικτή σύνταξη δηλαδή θα πρέπει να αφαιρεθούν εισφορές υπέρ υγείας, φόρος, για ποσά συντάξεων άνω των 1.468,01€ εισφορά αλληλεγγύης κ.λπ..

ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΗ ΣΥΝΤΑΞΗ τ. Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. -Τ.Ε.Κ.Α. ΤΑΠΙΛΤ-ΑΤ.

τ. Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π.-Τ.Ε.Κ.Α

Με το Ν. 4387/2016 επήλθαν σημαντικές αλλαγές στο θεσμό της Επικουρικής ασφάλισης. Το Ε.Τ.Ε.Α. μετονομάστηκε σε Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. και στο Ταμείο αυτό εντάχθηκαν τα περισσότερα ταμεία επικουρικής ασφάλισης.¹⁹ Με το Νόμο 4670/2020 (ΦΕΚ 43/28.2.2020, τεύχος Α'), με τίτλο «Ασφαλιστική μεταρρύθμιση και ψηφιακός μετασχηματισμός Εθνικού Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (ε-Ε.Φ.Κ.Α.) και άλλες διατάξεις», και ειδικότερα στο πρώτο μέρος αυτού (άρθρα 1-9) προβλέπεται, μεταξύ άλλων, η μετονομασία, από 1.3.2020, του Ενιαίου Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (ΕΦΚΑ) σε Ηλεκτρονικό Εθνικό Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (ε-ΕΦΚΑ) και η ένταξη, από την ίδια ημερομηνία, στον ε- ΕΦΚΑ των Κλάδων Επικουρικής Ασφάλισης και Εφάπαξ Παροχών του Ενιαίου Ταμείου Επικουρικής Ασφάλισης και Εφάπαξ Παροχών (ΕΤΕΑΕΠ), το οποίο καταργείται.

Με τις διατάξεις των άρθρων 1-73 του **Ν. 4826/2021**, με τίτλο «Ασφαλιστική Μεταρρύθμιση για τη Νέα Γενιά: εισαγωγή κεφαλαιοποιητικού συστήματος προκαθορισμένων εισφορών στην επικουρική ασφάλιση, ίδρυση, οργάνωση και λειτουργία Ταμείου Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης και άλλες επείγουσες ρυθμίσεις», όπως τροποποιήθηκαν με το Ν. 4921/2022, **προβλέφθηκε η εισαγωγή και εφαρμογή ενός νέου Θεσμού Επικουρικής Ασφάλισης με κεφαλαιοποιητικό χαρακτήρα, με την ίδρυση και λειτουργία από 01/01/2022 ενός νέου Ν.Π.Δ.Δ., του Ταμείου Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης (Τ.Ε.Κ.Α.).**

¹⁹ Τ.Π.Δ.Υ., Τ.Α.Π.Ι.Τ., Ε.Τ.Α.Π. Μ.Μ.Ε., Τ.Α.Υ.Τ.Ε.Κ.Ω, Ε.Τ.Α.Α. κ.α..

Ασφαλιστέα πρόσωπα στον κλάδο επικουρικής ασφάλισης του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π.. 1. Στην ασφάλιση του κλάδου επικουρικής ασφάλισης του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. υπάγονται υποχρεωτικά: α. Οι ήδη ασφαλισμένοι των ταμείων, κλάδων και τομέων επικουρικής ασφάλισης που εντάσσονται στο Ε.Τ.Ε.Α. (νυν Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π.). β. Όσοι αναλαμβάνουν ασφαλιστέα εργασία - απασχόληση ή αποκτούν ασφαλιστέα ιδιότητα, για την οποία ασφαρίζονται υποχρεωτικά σε φορέα κύριας ασφάλισης και δεν υπάγονται για την εργασία - απασχόλησή τους αυτή ή την ιδιότητά τους στην ασφάλιση άλλου φορέα επικουρικής ασφάλισης ή επαγγελματικής υποχρεωτικής ασφάλισης, ή των εξομοιούμενων βάσει της ισχύουσας νομοθεσίας με αυτούς, ανεξαρτήτως νομικής μορφής. 2. Από την 1η.1.2021 στην ασφάλιση του Κλάδου Επικουρικής Ασφάλισης του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π. υπάγονται προαιρετικά, μετά από αίτησή τους και τα πρόσωπα που βάσει ειδικής ή γενικής διάταξης νόμου εξαιρούνται της υποχρεωτικής υπαγωγής στον Κλάδο Επικουρικής Ασφάλισης του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π.. Η προαιρετική υπαγωγή στην ασφάλιση από την έναρξή της διέπεται από τους κανόνες της υποχρεωτικής ασφάλισης. Από την 1η.1.2022 τα πρόσωπα του πρώτου εδαφίου υπάγονται προαιρετικά, μετά από αίτησή τους, στην ασφάλιση του Κλάδου Επικουρικής Ασφάλισης του e-Ε.Φ.Κ.Α., εφόσον έχουν γεννηθεί έως και τις 31.12.1986 και στο Ταμείο Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης (Τ.Ε.Κ.Α.), εφόσον έχουν γεννηθεί την 1η.1.1987 και εφεξής. Ο ηλικιακός περιορισμός του προηγούμενου εδαφίου δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση, που η αίτηση υπαγωγής υποβάλλεται μετά τη συμπλήρωση του τεσσαρακοστού εβδόμου έτους του αιτούντος την προαιρετική υπαγωγή, ο οποίος δύναται να επιλέξει την υπαγωγή του στην ασφάλιση του Τ.Ε.Κ.Α. ή του κλάδου επικουρικής ασφάλισης του e-Ε.Φ.Κ.Α. μέχρι την 31.12.2026.²⁰»

Ασφαλιστέα πρόσωπα στο Τ.Ε.Κ.Α..

1. Στην ασφάλιση του Ταμείου Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης (Τ.Ε.Κ.Α.) υπάγονται υποχρεωτικά, με την επιφύλαξη των παρ. 2 και 3, όλα τα πρόσωπα που α) Ασφαλίζονται για πρώτη φορά από 1.1.2022 και εφεξής σε φορέα κύριας ασφάλισης ή β) έχουν γεννηθεί από 1.1.2004 και εφεξής, εφόσον τα πρόσωπα αυτά αναλάβουν οποτεδήποτε από 1.1.2022 και εφεξής ασφαλιστέα εργασία-απασχόληση ή αποκτήσουν ασφαλιστέα ιδιότητα, για τις οποίες θα υπήρχε υποχρέωση υπαγωγής στον Κλάδο Επικουρικής Ασφάλισης του Ηλεκτρονικού Εθνικού Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (e-ΕΦΚΑ). Για τα πρόσωπα της παρούσας παραγράφου η υπαγωγή στην ασφάλιση του Ταμείου λαμβάνει χώρα αντί της υπαγωγής στον Κλάδο Επικουρικής Ασφάλισης του e-ΕΦΚΑ.

2. Στην ασφάλιση του Ταμείου υπάγονται προαιρετικά, μετά από αίτησή τους, οι ήδη ασφαλισμένοι στον Κλάδο Επικουρικής Ασφάλισης του e-Ε.Φ.Κ.Α., οι οποίοι έχουν γεννηθεί από 1ης.1.1987 και εξής. Τα πρόσωπα του πρώτου εδαφίου, από την υπαγωγή τους στην ασφάλιση του Ταμείου παύουν αυτοδίκαια να υπάγονται στον Κλάδο Επικουρικής Ασφάλισης του e-Ε.Φ.Κ.Α..

3. Στην ασφάλιση του Ταμείου υπάγονται προαιρετικά, μετά από αίτησή τους εφόσον έχουν γεννηθεί από 1η.1.1987 και εξής:..... γ) τα πρόσωπα που, βάσει ειδικής ή γενικής διάταξης, εξαιρούνται της υποχρεωτικής υπαγωγής στην ασφάλιση άλλων φορέων επικουρικής ασφάλισης.

²⁰ Άρθρο 37 Ν. 4052/2012, 6 Ν. 4826/2021, 4921/2022, 5078/2023, 41 Ν. 5316/2026.

4. Τα πρόσωπα της παρ. 2 μπορούν να ασκήσουν το δικαίωμα υπαγωγής στην ασφάλιση του Ταμείου από 1ης.1.2023 έως τις 31.12.2024.

5. Τα πρόσωπα της παρ. 3 μπορούν να ασκήσουν το εν λόγω δικαίωμα από 1ης.1.2023 και εφεξής.

6. Η προαιρετική υπαγωγή στην ασφάλιση από την έναρξή της διέπεται από τους κανόνες της υποχρεωτικής ασφάλισης.

Το ύψος των εισφορών για το νέο επικουρικό σύστημα ασφάλισης παραμένει ίδιο όπως και το υφιστάμενο σύστημα. Συνεπώς, οι ασφαλισμένοι καταβάλλουν τις ίδιες εισφορές για την επικουρική ασφάλισή τους, είτε υπάγονται στον κλάδο επικουρικής ασφάλισης του e -Ε.Φ.Κ.Α., είτε στο Τ.Ε.Κ.Α.

Επίσης σύμφωνα με το άρθρο 53 του Ν. 4826/2021 στους ασφαλισμένους που δεν έχουν συμπληρώσει χρόνο ασφάλισης τουλάχιστον δεκαπέντε (15) ετών στην ασφάλιση του Ταμείου Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης (Τ.Ε.Κ.Α.), επιστρέφεται κατά τη συμπλήρωση του γενικού ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης ποσό ίσο με τις καταβληθείσες ασφαλιστικές εισφορές στο Ταμείο σε πραγματικές τιμές.

Προϋπόθεση για την απονομή επικουρικής σύνταξης είναι η προηγούμενη συνταξιοδότηση από τον φορέα κύριας ασφάλισης²¹. Επομένως οι μεταβολές στα όρια ηλικίας συνταξιοδότησης από τους φορείς Κύριας ασφάλισης και στον αριθμό ημερών ασφάλισης ισχύουν και για την επικουρική ασφάλιση (15 έτη ασφάλισης τουλάχιστον²² κ.α.)

Σύμφωνα με το άρθρο 116 Ν. Ν 5078/2023 με τίτλο «Ενοποίηση της απονομής επικουρικών συντάξεων - Προσθήκη άρθρου 96Α στον ν. 4387/2016», οι ασφαλισμένοι του Κλάδου Επικουρικής Ασφάλισης του Ηλεκτρονικού Εθνικού Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (e-ΕΦΚΑ) δικαιούνται μηνιαία επικουρική σύνταξη γήρατος, **εφόσον έχουν συμπληρώσει τουλάχιστον δεκαπέντε (15) έτη ή τέσσερις χιλιάδες πεντακόσιες (4.500) ημέρες ασφάλισης** και συνταξιοδοτηθούν για την αυτή αιτία από τον Κλάδο Κύριας Ασφάλισης και Λοιπών Παροχών του e-ΕΦΚΑ²³.

Κατ' εξαίρεση η καταβολή της επικουρικής σύνταξης αρχίζει από την ημερομηνία έναρξης καταβολής της κύριας σύνταξης, εφόσον κατά την ημερομηνία αυτή πληρούνται οι νόμιμες προϋποθέσεις και η αίτηση έχει υποβληθεί εντός 3 μηνών από την ημερομηνία κοινοποίησης της απόφασης απονομής κύριας σύνταξης.

Ως προς τον τρόπο υπολογισμού της επικουρικής σύνταξης ισχύουν τα όσα αναφέρονται στο άρθρο 42 του Ν. 4052/2012, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει σήμερα καθώς και την ΥΑ 175//2020 (ΥΑ 17537/989 ΦΕΚ Β 1887/18-5- 2020) με τίτλο «Τεχνικές παράμετροι σχετικά με τις παροχές του κλάδου Επικουρικής Ασφάλισης του e-Ε.Φ.Κ.Α.».

²¹ Άρθρο 8 Ν. 4578/2018, ΕΓΚ Φ80/2019 ΥΠΕΚΑ.

²² Άρθρο 8 Ν. 4578/2018, ΕΓΚ Φ80/2019 ΥΠΕΚΑ.

²³ Δείτε και εγκύκλιο e-ΕΦΚΑ 35/2024.

Το ποσό της καταβαλλόμενης σύνταξης διαμορφώνεται με βάση: α) τα δημογραφικά δεδομένα, τα οποία στηρίζονται σε εγκεκριμένους πίνακες θνησιμότητας και β) το πλασματικό ποσοστό επιστροφής που θα εφαρμόζεται στις συνολικά καταβληθείσες εισφορές και το οποίο θα προκύπτει από την ποσοστιαία μεταβολή του αθροίσματος των συντάξιμων αποδοχών των ασφαλισμένων του Κλάδου Επικουρικής Ασφάλισης του e-ΕΦΚΑ και των ασφαλισμένων του Ταμείου Επικουρικής Κεφαλαιοποιτικής Ασφάλισης (Τ.Ε.Κ.Α.), που υπάγονται υποχρεωτικά στην ασφάλιση του Ταμείου Επικουρικής Κεφαλαιοποιτικής Ασφάλισης (Τ.Ε.Κ.Α.), καθώς και των προσώπων που υπάγονταν υποχρεωτικά στην ασφάλιση του Κλάδου Επικουρικής Ασφάλισης του e-ΕΦΚΑ και άσκησαν το δικαίωμα προαιρετικής υπαγωγής στην ασφάλιση του Ταμείου Επικουρικής Κεφαλαιοποιτικής Ασφάλισης (Τ.Ε.Κ.Α.).

Για αυτούς που ασφαλίστηκαν πρώτη φορά μέχρι την 31.12.2013 εφαρμόζεται αναλογικός τρόπος υπολογισμού της σύνταξης για το διάστημα πριν και μετά την 1.1.2015. Ειδικότερα, σύμφωνα με την παρ.5 του άρθρου 42 του Ν.4052/2012, όπως ισχύει, μετά την αντικατάσταση του άρθρου 96 του Ν. 4387/2016 με το άρθρο 44 του ν. 4670/2020, για τους ασφαλισμένους μέχρι την 31.12.2013, οι οποίοι καταθέτουν αίτηση συνταξιοδότησης από την 1.1.2015 και εφεξής και εφόσον συγχρόνως η καταβολή της σύνταξης αρχίζει από 1.1.2015 και εφεξής, το ποσό της επικουρικής σύνταξης αποτελείται από το άθροισμα δύο τμημάτων: α) το τμήμα της σύνταξης που αντιστοιχεί στο χρόνο ασφάλισής τους έως 31.12.2014, το οποίο υπολογίζεται με βάση το ποσοστό αναπλήρωσης 0,45% επί των συντάξιμων αποδοχών εκάστου ασφαλισμένου που υπεβλήθησαν σε εισφορές υπέρ επικουρικής ασφάλισης επί τα έτη ασφάλισης, και β) το τμήμα της σύνταξης που αντιστοιχεί στο χρόνο ασφάλισής τους από 1.1.2015 και εφεξής το οποίο υπολογίζεται σύμφωνα με το νέο σύστημα, όπως περιγράφεται στην πιο πάνω υπουργική απόφαση.

Σύμφωνα με το άρθρο 118 Ν.5078/2023 (ΦΕΚ Α 211/20.12.2023) στις περιπτώσεις χορήγησης μειωμένης κύριας σύνταξης, εφαρμόζεται μείωση στο τμήμα της επικουρικής σύνταξης που αφορά χρόνο ασφάλισης μέχρι την 31.12.2014, σε ποσοστό ίσο με αυτό που επιβλήθηκε στην κύρια σύνταξη λόγω μειωμένου ορίου ηλικίας, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 7 του ν. 4387/2016.

Με βάση την παρ. 1 του άρθρου 58 του ν.3371/2005, οι προσλαμβανόμενοι στα πιστωτικά ιδρύματα από 1.1.2005 υπάγονται υποχρεωτικά στην ασφάλιση του τ. ΕΤΕΑΜ και ήδη Κλάδου Επικουρικής Ασφάλισης του ΕΤΕΑΕΠ και ήδη e-ΕΦΚΑ.

Περαιτέρω από 1ης.1.2022 για τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος, συνυπολογίζονται ο χρόνος ασφάλισης που διανύεται στην ασφάλιση του Ταμείου Επικουρικής Κεφαλαιοποιτικής Ασφάλισης (Τ.Ε.Κ.Α.) και ο χρόνος ασφάλισης που έχει προηγουμένως διανυθεί σε άλλους φορείς επικουρικής ασφάλισης. Το ποσό της σύνταξης υπολογίζεται διακριτά για το σύνολο του χρόνου που έχει διανυθεί σε κάθε φορέα, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις για κάθε φορέα και για κάθε χρονικό διάστημα. Κάθε φορέας απονέμει στον δικαιούχο το ποσό σύνταξης που αναλογεί στον χρόνο που διανύθηκε σε αυτόν.

Το Ανώτατο όριο της καταβαλλόμενης επικουρικής σύνταξης για το έτος 2026 ανέρχεται σε 1.561,80€.

ΤΑΠΙΛΤ-ΑΤ

Το αλληλοβοηθητικό ταμείο- σωματείο με την επωνυμία «**ΤΑΜΕΙΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΙΟΝΙΚΗΣ-ΛΑΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ**» ιδρύθηκε στις 23-7-1979. Στην παρ. 3 του άρθρου 18 του ν.1902/1990 ορίζεται ότι : «Κατ' εξαίρεση τα επικουρικά ταμεία, κλάδοι, λογαριασμοί ασφάλισης μισθωτών που λειτουργούν με τη μορφή Ν.Π.Ι.Δ., ως και κάθε άλλος φορέας επικουρικής ασφάλισης, ανεξαρτήτως ονομασίας και νομικής μορφής, που έχουν συσταθεί μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος (17-10-1990), εξακολουθούν να διέπονται από τις καταστατικές τους διατάξεις και τα πρόσωπα που ασφαλίζονται σ' αυτά εξαιρούνται από την ασφάλιση του ΙΚΑ-ΤΕΑΜ».

Το ΤΑΠΙΛΤ-ΑΤ αποτελεί μεν φορέα επικουρικής ασφάλισης με την έννοια του δευτέρου εδαφίου της παρ. 4 του άρθρου 2 του ν. 2084/1992, αλλά ως νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου σωματειακής μορφής είναι αυτοδιοικούμενο και αυτοδιαχειριζόμενο.

Ασφαλιζόμενα πρόσωπα. Σύμφωνα με το άρθρο 5 του Καταστατικού του ΤΑΠΙΛΤ-ΑΤ, ασφαλιζόμενα στο ταμείο πρόσωπα ήδη υπαγόμενα στην ασφάλιση του, αυτοδίκαια και χωρίς άλλη διατύπωση ή διαδικασία, είναι: α) Από το προσωπικό της ALPHA BANK, μόνο οι προερχόμενοι από την τέως ΙΛΤΕ, β) από το προσωπικό της EUROBANK, μόνο οι προερχόμενοι από τις τέως τράπεζες Αθηνών, Κρήτης και Εργασίας, γ) από το προσωπικό της Τράπεζας Πειραιώς, μόνο οι προερχόμενοι από τις τέως τράπεζες Μακεδονίας - Θράκης και Κεντρικής Ελλάδος, δ) από το προσωπικό της ΕΤΕ, μόνο οι προερχόμενοι από την τέως τράπεζα ΕΤΕΒΑ και την τέως εταιρεία «Εθνική Α.Ε. Διοικήσεως και Οργανώσεως» (ΕΘΝΟΚΑΡΤΑ), και ε) από το προσωπικό της Τράπεζας Αττικής, όλοι οι υπάλληλοι που εργάζοντο σε αυτή πριν την 31-12-2004, στ) από το προσωπικό των λοιπών τραπεζικών επιχειρήσεων ή λοιπών εταιρειών ή συνδικαλιστικών οργανώσεων κ.λπ. όλοι οι μεμονωμένοι εργαζόμενοι που είναι ασφαλισμένοι στο ΤΑΠΙΛΤΑΤ για τον κλάδο επικουρικής ασφάλισης. Επίσης μπορούν και δικαιούνται να υπάγονται ομαδικά στην ασφάλιση του ταμείου οι εργαζόμενοι, με οποιουδήποτε είδους σύμβαση εργασίας, στις αμέσως πιο πάνω αναφερόμενες τραπεζικές επιχειρήσεις ή σε οποιασδήποτε μορφής και είδους θυγατρικές ή συνδεδεμένες εταιρείες τραπεζικών επιχειρήσεων, σε οποιεσδήποτε εταιρείες του ευρύτερου χρηματοπιστωτικού ή ασφαλιστικού τομέα, σε προσωπικό Βιομηχανικών, Εμπορικών και Βιοτεχνικών κ.ά. Επιμελητηρίων, σε προσωπικό Επιστημονικών Συλλόγων κ.λπ. συναφή νομικά πρόσωπα, εφόσον πληρούνται οι εξής προδιαγραφές: α) Είναι μέλη των συνδικαλιστικών οργανώσεων που λειτουργούν στους αντίστοιχους εργασιακούς χώρους ή υποβάλλουν ατομικές αιτήσεις σε περίπτωση μη λειτουργίας συνδικαλιστικής οργάνωσης στο χώρο και β) δεν υπάγονται στην ασφάλιση άλλου φορέα προαιρετικής επικουρικής ασφάλισης.

Σύμφωνα με το άρθρο 42 του Καταστατικού του ΤΑΠΙΛΤ-ΑΤ, οι ασφαλισμένοι, άνδρες και γυναίκες, που αποχωρούν από τον εργοδότη τους και απασφαλίζονται από το ταμείο, θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα λόγω γήρατος από την ίδια ημερομηνία που καθίστανται συνταξιούχοι κύριας ή επικουρικής σύνταξης από φορέα κοινωνικής ασφάλισης που λειτουργεί με τη νομική μορφή Ν.Π.Δ.Δ.. Διορίζεται ότι οι ασφαλισμένοι που είχαν ως φορέα κύριας σύνταξης το Τ.Α.Π.Ι.Λ.Τ. (το οποίο εντάχθηκε μετέπειτα στο Ι.Κ.Α), θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα από

την ίδια ημερομηνία που καθίστανται συνταξιούχοι κύριας σύνταξης από το Τ.Α.Π.Ι.Λ.Τ. - Ι.Κ.Α, οι προϋποθέσεις συνταξιοδότησης του οποίου είναι ευνοϊκότερες των ισχυουσών σε άλλους φορείς κύριας σύνταξης, τους οποίους έχουν ως φορείς κύριας σύνταξης, οι ασφαλισμένοι του Τ.Α.Π.Ι.Λ.Τ.Α.Τ που δεν προέρχονται από την τ έως Ιονική και Λαϊκή Τράπεζα της Ελλάδος, για λόγους ίσης μεταχείρισης, οι ασφαλισμένοι του ταμείου που δεν έχουν ως φορέα κύριας σύνταξης το Τ.Α.Π.Ι.Λ.Τ. - Ι.Κ.Α, αποχωρούντες από τον εργοδότη τους και απασφαλιζόμενοι από το ταμείο, θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα στο ΤΑΠΙΛΤ-ΑΤ έστω και αν δεν καθίστανται συνταξιούχοι του Ι.Κ.Α ή άλλου αντίστοιχου φορέα, εφόσον κατά την απασφάλισή τους από το ταμείο πληρούν τις ίδιες ακριβώς προϋποθέσεις που ισχύουν για λήψη κύριας σύνταξης στο Τ.Α.Π.Ι.Λ.Τ. - Ι.Κ.Α. Οι απονεμόμενες κατά τα ανωτέρω από το ταμείο συντάξεις είναι πλήρεις και προσδιορίζονται από τον συντάξιμο χρόνο ασφάλισης, τις συντάξιμες αποδοχές και τον πίνακα του άρθρου 45 του Καταστατικού. Το ύψος βέβαια της σύνταξης δεν είναι βέβαιο ούτε εγγυημένο. Το ύψος των συντάξεων αναπροσαρμόζεται σύμφωνα με αναλογιστική μελέτη. Το ανώτατο όριο επικουρικής σύνταξης καθορίζεται από το Δ.Σ. του Ταμείου κατόπιν υποδείξεων εκπνούμενης αναλογιστικής μελέτης. Το κατώτατο όριο επικουρικής σύνταξης γήρατος έχει οριστεί στο ποσό των 50€, εφόσον μοναδικός φορέας παροχής της είναι το Ταμείο.

Επίσης, ασφαλισμένοι, άνδρες και γυναίκες που έχουν συμπληρωμένο συντάξιμο χρόνο ασφάλισης τουλάχιστο 9.000 Η.Ε. στο ταμείο και το 55ο έτος της ηλικίας τους και απέχουν το πολύ επτά (7) έτη από τη συμπλήρωση του ορίου ηλικίας για λήψη πλήρους σύνταξης γήρατος, κατά τους ορισμούς των παρ.1 και 2 του ίδιου άρθρου, θεμελιώνουν δικαίωμα λήψης μειωμένης σύνταξης. Η μείωση ανέρχεται σε 1/200 για κάθε μήνα που υπολείπεται μέχρι τη συμπλήρωση του ορίου ηλικίας για λήψη πλήρους σύνταξης γήρατος και είναι ισόβια.

Τέλος σύμφωνα με το άρθρο 62 παρ.1.2η περίπτωση του ισχύοντος καταστατικού του άνω Ταμείου είναι δυνατό να επιστραφούν οι προσδιοριζόμενες στο άρθρο 30 παρ. 2 του Καταστατικού εισφορές του ασφαλισμένου, αυστηρά και μόνο στους ατομικά αποχωρούντες ασφαλισμένους που υπάγονται στις διατάξεις του άρθρου 6 παρ. 1 του Καταστατικού. Το επιστρεφόμενο ποσό ισούται με τα 3/7 της προσδιοριζόμενης στο άρθρο 30 παρ. 2 του Καταστατικού ατομικής μερίδας του ασφαλισμένου. Σύμφωνα με την 2η παράγραφο του άρθρου 62 δεν είναι επιτρεπτή η οποιαδήποτε επιστροφή εισφορών σε ασφαλισμένους που κατέστησαν έστω και για ένα (1) μήνα συνταξιούχοι του ταμείου, με την επιφύλαξη της ισχύος των διατάξεων των παρ. 3-6 του άρθ. 6 του Καταστατικού.

Κεφάλαιο 4

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ²⁴

1. Οι εξ ιδίου δικαιώματος συνταξιούχοι του e-ΕΦΚΑ, λόγω γήρατος, λόγω αναπηρίας (από κοινή νόσο, εργατικό ατύχημα, ατύχημα εκτός εργασίας, επαγγελματική νόσο) και γήρατος λόγω αναπηρίας του ν. 612/1977 και των νόμων που παραπέμπουν σε αυτόν, **οι οποίοι αναλαμβάνουν υποχρεωτικώς υπακτέα στην ασφάλισή του απασχόληση, συνεχίζουν κατά τη διάρκεια αυτής να λαμβάνουν το σύνολο της κύριας και επικουρικής σύνταξης που δικαιούνται από τον Φορέα.**

2. Για την ασφάλιση του απασχολούμενου συνταξιούχου καταβάλλονται οι προβλεπόμενες από τη νομοθεσία ασφαλιστικές εισφορές σύμφωνα με την ασφαλιστέα απασχόληση και επιπλέον πόρος μη ανταποδοτικού χαρακτήρα υπέρ e-ΕΦΚΑ ύψους 7,7% επί των ασφαλιστέων αποδοχών κύριας ασφάλισης για τον κλάδο κύριας ασφάλισης και λοιπών παροχών και ύψους 2,3% επί των ασφαλιστέων αποδοχών επικουρικής ασφάλισης για τον κλάδο επικουρικής ασφάλισης, ο οποίος βαρύνει αποκλειστικά τον ασφαλισμένο.

3. Σε περίπτωση πολλαπλής ασφάλισης καταβάλλεται πόρος αυτοτελώς για κάθε ασφαλιστέα απασχόληση. Το συνολικό επιβαλλόμενο ποσό του πόρου υπέρ e-ΕΦΚΑ σε ετήσια βάση δεν μπορεί να υπερβαίνει το δωδεκακάσιο της εθνικής σύνταξης, όπως εκάστοτε ισχύει. Τυχόν επιπλέον ποσά επιστρέφονται στους ασφαλισμένους κατόπιν εκκαθάρισης.

4. Από την καταβολή του πόρου υπέρ e-ΕΦΚΑ εξαιρούνται μεταξύ άλλων: α. Τα άτομα με **ψυχική αναπηρία** του άρθρου 23 του ν. 4488/2017 (Α' 176), **β. Οι συνταξιούχοι του ν. 612/1977** (Α' 164) και των διατάξεων που παραπέμπουν σε αυτόν, **γ. Όσοι λαμβάνουν το**

²⁴ Άρθρο 20 Ν. 4387/12-5-2016, όπως ισχύει μετά τον Ν. 5078/2023.

εξωδρυματικό επίδομα, δ. Οι πολύτεκνοι, των οποίων το ένα τουλάχιστον των τέκνων είναι ανήλικο ή σπουδάζει σε ανώτερες ή ανώτατες σχολές και έως τη συμπλήρωση του εικοστού τετάρτου (24ου) έτους της ηλικίας του ή είναι ανίκανο για κάθε βιοποριστική εργασία, **ε. Οι συνταξιούχοι λόγω αναπηρίας** (από κοινή νόσο, εργατικό ατύχημα, ατύχημα εκτός εργασίας, επαγγελματική νόσο).

5. Ο χρόνος ασφάλισης που δημιουργείται από την απασχόληση συνταξιούχου αξιοποιείται για την προσαύξηση της ήδη καταβαλλόμενης σύνταξης (κύριας ή και επικουρικής), κατόπιν αιτήσεως του απασχολούμενου συνταξιούχου, μετά τη διακοπή της απασχόλησης. **Το ποσό της προσαύξησης για την κύρια σύνταξη υπολογίζεται με βάση τα ποσοστά αναπλήρωσης και τις συντάξιμες αποδοχές των άρθρων 8 και 28 του Ν. 4387/2016, και μόνο για το χρονικό διάστημα της απασχόλησης ως συνταξιούχου και τα οικονομικά αποτελέσματα της προσαύξησης εκκινούν από την πρώτη μέρα του επόμενου μήνα υποβολής της αίτησης προσαύξησης.** Για την επικουρική σύνταξη χορηγείται ποσό που προκύπτει με βάση τον υπολογισμό της επικουρικής σύνταξης και μόνο για το χρονικό διάστημα της απασχόλησης μετά τη συνταξιοδότηση.

Ο πόρος υπέρ e-ΕΦΚΑ **δεν είναι ανταποδοτικός** και δεν αξιοποιείται για την προσαύξηση της ήδη καταβαλλόμενης σύνταξης ή για τη χορήγηση δεύτερης σύνταξης. Σε περίπτωση απόρριψης της αίτησης συνταξιοδότησης ή μεταγενέστερης έναρξης καταβολής της σύνταξης, το αχρεωστήτως καταβληθέν ποσό του πόρου υπέρ e-ΕΦΚΑ επιστρέφεται στον ασφαλισμένο.

Οι απασχολούμενοι συνταξιούχοι οφείλουν να ενημερώσουν για την ιδιότητά τους αυτή τον εργοδότη τους.

6. Οι συνταξιούχοι του e-ΕΦΚΑ εξ ιδίου δικαιώματος, υποχρεούνται, πριν αναλάβουν υπακτέα στον e-ΕΦΚΑ απασχόληση, να δηλώσουν τούτο στον Φορέα. Παράλειψη της δήλωσης επιφέρει χρηματική κύρωση ίση με δώδεκα (12) μηνιαίες συντάξεις, κύριες και επικουρικές. Το ποσό της οφειλής δύναται να αποπληρωθεί με παρακράτηση έως ενός τετάρτου (1/4) από την κύρια σύνταξη και έως του ποσού του άρθρου 46 του ν. 4670/2020 (Α' 43) από την επικουρική. Άλλως, εισπράττεται σύμφωνα με τον Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (ν. 4978/2022, Α' 190). Η συνδρομή ιδιότητας που αποκλείει την επιβολή ασφαλιστικής εισφοράς ή και πόρου υπέρ e-ΕΦΚΑ δηλώνεται στο Φορέα.

7. Για όσους είναι συνταξιούχοι του ΤΑΠ/ΑΤ-ΑΤ, εφαρμόζεται το άρθρο 53 του Καταστατικού του Ταμείου όσον αφορά την απασχόληση των συνταξιούχων και τις μειώσεις στο καταβαλλόμενο ποσό σύνταξης, κατά τους όρους του άρθρου αυτού.

1-9-2026

Σημειώσεις

Blank lined area for notes.

Επιμέλεια:

Στρατής & Μιχάλης Καρβέλλης
Δικηγόροι Αθηνών

Λ. Αλεξάνδρας 53, Αθήνα, Τ.Κ. 11473, 210-6425189
www.karvellis-law.gr

